

Llach poètic

Verges 50 (Lluís Llach, 1979)

Algunes vegades, quan tinc ganes d'estirar les cames tot sortint a fer un tomb pel poble i els seus voltants, m'adreço a la zona de La Muntanyeta, que, com el seu nom indica, es tracta d'un turó elevat a tocar del poble. És llavors quan recordo que algunes tardes d'estiu de la meva infantesa, juntament amb els cosins materns d'edat aproximada, que passaven unes setmanes a casa dels avis, i el meu germà petit, a més de la mare i la tieta, és clar, hi anàvem a berenar. Aquest fet constituïa una experiència estiuenca que esperàvem any rere any.

La Muntanyeta que jo recordo semblava més llunyana que no pas el que avui en dia és, ja que molts dels carrers que hi trobem aleshores no existien. Era un paisatge molt més boscós, menys trinxat i menys urbanitzat. La via principal d'accés per on passàvem potser no estava ni asfaltada i les voreres actuals tampoc hi eren.

Llavors, sota aquells pins pinyoners, els entrepans preparats a casa lliscaven coll avall amb delit i compensaven l'esforç de la petita excursió que suposava anar des de casa dels avis fins aquell indret.

La pau i la tranquil·litat del bosc acollien les nostres rialles i els crits que devíem fer jugant a empaitar-nos i a fet i amagar.

Quan la tarda ja era avançada, però encara ens quedaven energies, tornàvem cap al poble passant per la zona de la Plana. Allà, el carrer principal que desembocava al lateral de la Riera tenia arbres a cada banda, de manera que les copes arribaven a tocar-se, i, com a resultat, era un carrer més fosc. Potser per aquest motiu, o per la nostra imaginació infantil, el vam batejar com el

carrer de les bruixes. Una denominació simpàtica que delatava la nostra innocència i que ara, quan hi penso, em fa escapar un somriure.

Altres tardes les passàvem a la zona d'esbarjo infantil que hi havia al recinte del pavelló municipal, que aleshores era ben nou. Qui hauria pensat que, al cap d'uns anys, potser massa cansat de concerts i balls de gala, s'esfondraria de manera imprevisible!

Al parc del pavelló ens gronxàvem i baixàvem feliços pels tobogans mentre les nostres mares feien la tertúlia. Era un lloc de trobada d'infants, del poble i d'estiuejants, ja que aleshores Matadepera encara era un lloc d'estiueig. Alguns infants ja ens coneixíem d'anys anteriors i ens retrobàvem de nou, mentre que amb altres, en canvi, no arribàvem a fer amistat.

Estirant el fil de la memòria, encara puc afegir una altra activitat estiuenca que els infants actuals ja no poden realitzar: anar a veure una pel·lícula al Cinema Recreo, annex a l'Hotel Espanya, que ja no és un hotel. El film de la *Pippi Calcesllargues*, aquella nena entremaliada que va arribar des de Suècia, i *L'illa del tresor*, la clàssica novel·la escrita per Robert Louis Stevenson, van formar part de la nostra història cinematogràfica de les tardes d'estiu. Unes tardes que quedaran per sempre en el nostre mosaic de records, en la necessària memòria històrica d'un temps i un poble d'estiu que ja no és el mateix.

Lluís Llach comença a cantar com a membre de la Nova cançó, la finalitat de la qual era crear en ple franquisme un moviment de cantants que acostessin la música en català a la gent per demostrar que això era possible. El moviment tenia clares influències de cantants francesos com Georges Brassens o Jacques Brel i també de la música folk americana i celta.

A poc a poc, cada cantant va anar trobant la seva pròpia forma expressiva que se situava més a prop o més lluny d'aquestes primeres influències.

Llach va anar fent un seguit de cançons a vegades poètiques, a vegades reivindicatives, a vegades amb missatges profunds... i va anar aconseguint un estil propi prou exitós i molt acceptat per la gent del país. A partir de *Viatge a Ítaca* i de *Campanades a mort*, però, el seu estil fa un gir considerable. Inicia una nova línia creativa que configura un autor molt més complet. Als seus treballs ja no solament hi ha la veu i el piano, sinó que s'afegeixen més instruments que passen a ser molt destacats. La veu no es limita a cantar una cançó darrere d'una altra, sinó que desenvolupa uns temes que assoleixen una durada extensa i una forma musical molt més simfònica.

Amb *Verges 50*, publicat el 1980, continua amb aquesta creació més simfònica.

En escoltar aquest disc per primer cop, ens sorprèn que tota la cara A és instrumental. La veu no hi apareix. Potser en escoltar-lo no l'identificaríem com una obra de Llach. Però els títols dels diferents temes instrumentals ja ens suggereixen per on va l'obra. "El vent", "El mercat de la plaça", "Els carros", "L'escola", "La processó" són temes que ens porten a un passat llunyà.

Sentint aquesta música, que en certs moments ens recorda la música d'*Amarcord*, és bastant inevitable que els records de la infància ens vinguin al cap.

És això el que pretén Llach? La música sense paraules ens evoca sentiments que potser teníem molt guardats, fa que aflorin i revisquin. Potser la composició "El vent" és la que ens remet més a l'Empordà, però tota la resta de peces transporten a una època viscuda fa molt de temps, i segurament superada, però que ens va marcar molt fortament als que ens hi vàrem trobar. Una època sense tantes presses on la vida va a ritme dels carros, un temps en què els nens jugaven al carrer, els mestres eren l'autoritat i l'Església marcava les pautes de vida.

Quan passem a la segona part del vinil ens trobem el Llach més reconeixible al llarg de tres temes que ocupen tota la cara B: "Els meus ulls aquí", "País petit" i "Arran de terra".

Aquí tenim un Llach que, d'alguna manera, torna a transmetre records del passat que enllacen amb la part instrumental. Verbalitza des d'un sentiment íntim i poètic el que ja intuïem en la primera cara de l'elapé.

Mitjançant "Els meus ulls aquí" recorda una època passada: "Temps de fileres de carros mandrosos / Que anaven buscant l'horitzó". Quins temps que evoca! La vida tenia un altre ritme.

Però a les lletres tampoc hi falta l'humor i el sarcasme: "Vus tiré tot druat / I després truas quilometres giré cap a la goix / I ja ho trobareu, ja ho trobareu". El turisme començava a marcar el desenvolupament i la gent i els avis murrís de la terra jugaven amb els nous viatgers estrangers.

Amb "País petit", el cantautor manifesta l'amor profund per la seva terra. Tota la lletra és una magnífica poesia on l'expressió dels sentiments està a flor de pell. La manera de transmetre'ls ens fa sentir absolutament participants d'aquestes emocions. "El meu país és tan petit / Que sempre cap dintre del cor / Si és que la vida et porta lluny d'aquí".

La darrera peça, "Arran de terra", és un testament on l'autor aprofundeix en el seu amor per l'Empordà: "Arran de terra perquè si em faig pols / La pluja em dugui al riu / I amb ell anar al meu mar".

Bé, si aconseguíu parar el ritme desbocat actual durant un moment i us deixeu dur per la música i les paraules de Llach, podreu gaudir dels sons i les lletres d'una obra molt reeixida i que pot esdevenir atemporal.

Crítica elaborada per Montserrat de la **Biblioteca de Bigues i Riells del Fai** en el marc del projecte Va de música.